

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 19.08.2020

Dokumentet är daterat: 19.08.2020

The document is dated: 19.08.2020

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Meri-Katriina Pyhäranta

Pvm / Datum / Date: 19.08.2020

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 19.08.2020

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

19.8.2020

215/511/2020

Gasgrid Finland Oy
Keilaranta 19 D
02150 Espoo

Asia

Maakaasun siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen

Asianosainen

Gasgrid Finland Oy (y-tunnus 3007894-1)

Vireilletulo

14.1.2020

Ratkaisu

Gasgrid Finland Oy täyttää maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain 4 §:ssä asetetut vaatimukset siirtoverkonhaltijan riippumattomuudesta. Ratkaisun ehtona Energiavirasto velvoittaa Gasgrid Finland Oy:n siirtämään Baltic Connector Oy:lle kuuluvan Balticconnector-putken osuuden Gasgrid Finland Oy:n välittömään omistukseen viipymättä sen jälkeen, kun Baltic Connector Oy:tä koskevat veloitteet suhteessa Euroopan komissioon on saatu täytettyä. Gasgrid Finland Oy:n tulee ilmoittaa omistuksen siirrosta Energiavirastolle 30 päivän kuluessa sen toteuttamisesta.

Asian käsittely

Gasgrid Finland Oy (jäljempänä myös 'Yhtiö' tai 'Gasgrid Finland') on 14.1.2020 hakenut järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain (588/2017) (jäljempänä 'eriyttämislaki') 18 §:n mukaisesti. Eriytämislain 4 §:n mukainen siirtoverkonhaltijan riippumattomuus varmennetaan eriyttämislain 2 luvun ja maakaasun verkkoasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 715/2009) 3 artiklan mukaista menettelyä noudattaen.

Eriytämislain 5 §:n mukaan Energiaviraston on tehtävä välipäätös siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen tai komission pyynnön saapumisesta. Energiaviraston on ilmoitettava välipäätöksestään viipymättä komissiolle varmentamisen loppuunsaattamiseksi ja toimitettava ilmoituksen mukana komissiolle asian käsittelyn kannalta merkitykselliset tiedot.

19.8.2020

Komissio tutkii Energiaviraston toimittaman riippumattomuuden varmentamista koskevan välipäätöksen ja toimittaa Energiavirastolle kahden kuukauden kuluessa välipäätöksen vastaanottamisesta lausuntonsa siitä, onko ilmoitus maakaasumarkkinadirektiivin (2009/73/EY) 10 artiklan 2 kohdan sekä 9 artiklan mukainen. Lausunnossaan komissio arvioi siirtoverkonhaltijan riippumattomuutta maakaasumarkkinadirektiivissä asetettujen riippumattomuutta koskevien vaatimusten nojalla.¹ Saatuaan komission lausunnon asiassa Energiaviraston on tehtävä vielä lopullinen päätös siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamisesta. Lopullinen päätös on tehtävä kahden kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta. Energiaviraston on päätöksenteossaan otettava komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon.

Gasgrid Finland Oy:n Energiavirastolle toimittama hakemus perustuu siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevaan komission yksiköiden valmisteluasiakirjaan (SEC/2011/1095 final). Energiavirasto on riippumattomuuden varmentamista koskevassa arvioinnissaan ottanut huomioon komission valmisteluasiakirjassa esitetyt kriteerit ja ratkaissut asian komission ohjeet huomioon ottaen.

Gasgrid Finland Oy:n hakemus

Gasgrid Finland pyytää hakemuksellaan siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista eriyttämislain 5 §:n nojalla. Hakemuksessaan Gasgrid Finland on kuvannut omistuksessaan olevan maakaasun siirtoverkon, johon sisältyy sisämaassa 1173 km korkeapaineista siirtoputkea, 63 km matalapaineista siirtoputkea, neljä kompressoriasemaa, 136 paineenvähennysasemaa, 214 venttiiliasemaa, 28 radiomastoasemaa ja 78 katodisen suojauksen asemaa. Lisäksi maakaasun siirtoverkkoon kuuluu Suomen ja Viron välillä sijaitseva 77 km pitkä merenalainen Balticconnector-kaasuputki, jonka omistavat Gasgrid Finlandin tytäryhtiö Baltic Connector Oy ja virolainen siirtoverkonhaltija Elering AS. Balticconnectorin operointivastuu on jaettu puoliksi Gasgrid Finlandin ja Elering AS:n välillä osapuolia sitovan Interconnection Agreementin mukaisesti. Sopimuksen mukaan Balticconnectorin operointivastuu vaihtuu vuosittain siirtoverkonhaltijoiden välillä. Gasgrid Finlandin ja Baltic Connector Oy:n välillä on vuokrasopimus Balticconnectorin käytöstä osana maakaasun siirtoverkkoa. Baltic Connector Oy on myöhemmin tarkoitus sulauttaa Gasgrid Finlandiin, jolloin vuokrasuhde päättyy ja Balticconnectorin omistus siirtyy suoraan Gasgrid Finlandille. Yhtiön omistuksessa ei ole siirtoverkkoa muissa jäsenvaltioissa.

Hakemuksessaan Gasgrid Finland on kuvannut Yhtiön omistusrakenteen ja kuvaillut toimenpiteet, joilla siirtoverkkotoiminta on eriytetty maakaasun tai sähkön tuotannosta ja toimittamisesta riippumattomuuden varmentamiseksi. Yhtiö on nimennyt hallituksensa jäsenet ja todennut, että kenelläkään heistä ei ole suoraa tai välillistä määräysvaltaa kaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen. Yhtiön tytäryhtiöillä Gasgrid Finland Services Oy:llä sekä Suomen

¹ Maakaasumarkkinadirektiivin 9 artiklan vaatimukset on toimeenpantu kansallisessa lainsäädännössä eriyttämislain 4 §:llä.

19.8.2020

Kaasunsiirtopalvelut Oy:llä ja sen kokonaan omistamalla Baltic Connector Oy:llä ei ole sidonnaisuuksia kaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittaviin yrityksiin.

Yhtiö on lisäksi kuvannut Suomen valtion omistajaohjausta maakaasun siirtoverkkotoiminnan ja kaasun myyntiyhtiö Gasum Oy:n osalta. Gasgrid Finlandin omistus kuuluu kokonaan (suoraan ja välillisesti Suomen Kaasuverkko Oy:n kautta) Valtiovarainministeriölle. Siirtoverkkotoiminta eriytettiin 1.1.2020 osittaisjakautumisella valtio-omisteisesta Gasum Oy:stä, joka jatkaa toimintaansa kaasun myyntiyhtiönä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston alaisuudessa. Kaikki valtio-omisteiset kaasun ja sähkön tuotantoa ja myyntiä harjoittavat yhtiöt ovat valtioneuvoston kanslian alaisuudessa ja näin ollen tosiasiallisesti erillään maakaasun siirtoverkkotoiminnan omistuksesta. Valtiovarainministeriöllä ja valtioneuvoston kanslialla todetaan olevan itsenäinen päätösvalta hallinnonalaansa kuuluvassa päätöksenteossa.

Lisäksi Gasgrid Finland on esittänyt selvityksen siitä, että i) vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen kuuluneen siirtoverkonhaltijan tai sen henkilöstön hallussa olevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja ei ole siirretty maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaville yrityksille; ja ii) vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä siirtoverkonhaltijalle kuuluvia tehtäviä hoitanutta henkilöstöä ei ole siirretty maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaviin yrityksiin. Lopuksi Gasgrid Finland on hakemuksessaan kuvannut siirtoverkonhaltijan ja kansallisen sääntelyviranomaisen laissa säädetyt tehtävät.

Energiaviraston täydennyspyyntö järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle

Energiavirasto toimitti Gasgrid Finlandille 5.2.2020 sähköpostitse täydennyspyynnön, jossa Yhtiötä pyydettiin täydentämään hakemustaan siirtoverkonhaltijan omaisuuden osalta. Energiavirasto pyysi Yhtiötä toimittamaan hakemuksen liitteeksi Gasum Oy:n ja Elering AS:n välillä allekirjoitetun Interconnection Agreementin ja selvityksen Gasgrid Finlandin omistamien matalapaineisen putkiston käyttötarkoituksesta sekä siirtoverkkotoimintaan kuuluvista kaasuanalysointilaitteista. Lisäksi Energiavirasto pyysi Yhtiötä toimittamaan täydentävää dokumentaatiota siirtoverkonhaltijan omistuksen ja määräysvallan osalta. Täydentävän dokumentaation tarkoitus oli todentaa Gasgrid Finlandin omistavien yhtiöiden sekä Gasgrid Finlandin omistuksessa olevien yhtiöiden omistusosuudet muissa yhtiöissä riippumattomuuden varmentamiseksi.

Gasgrid Finlandin vastaus Energiaviraston täydennyspyyntöön

Gasgrid Finland vastasi Energiaviraston toimittamaan täydennyspyyntöön sähköpostitse 19.2.2020. Vastauksessaan Gasgrid Finland vastasi Energiaviraston esittämiin selvityspyyntöihin ja toimitti täydennyspyynnössä pyydetyt liitteet. Toimitettuun dokumentaatioon sisältyivät niiden yhtiöiden kaupparekisteriotteet, jotka Gasgrid Finland Oy omistaa tai jotka liittyvät sen omistussuhteisiin, jäljennökset Gasum Oy:n jakautumissuunnitelmasta sekä Gasum Oy:n osakkeenomistajien kirjallisesta päätöksestä toteuttaa jakautuminen, sekä Gasonia Oy:n jakautumissuunnitelma.

19.8.2020

Näistä liitteistä käy ilmi se, miten maakaasun siirtoverkkotoiminta siihen liittyvine varoineen, velkoineen ja vastuineen sekä siihen liittyvät sopimukset ja sitoumukset kaikkine oikeuksineen ja velvoitteineen ovat siirtyneet jakautumisessa Gasgrid Finlandille. Gasonia Oy:n jakautumissuunnitelma osoittaa lisäksi Suomen Kaasuverkko Oy:n osakkeiden hallinnan ja omistajaohjauksen siirtymisen valtiovarainministeriöön 1.1.2020 alkaen.

Energiaviraston välipäätös maakaasun siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista ja sitä koskeva Euroopan komission lausunto

Energiavirasto antoi välipäätöksensä maakaasun siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamisesta 4.5.2020. Välipäätöksessään Energiavirasto katsoi Gasgrid Finlandin täyttävän maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetun lain 4 §:ssä asetetut vaatimukset siirtoverkonhaltijan riippumattomuudesta. Ratkaisun ehtona oli kuitenkin se, että Gasgrid Finland siirtää Baltic Connector Oy:lle kuuluvan Balticconnector-putken osuuden Gasgrid Finlandin välittömään omistukseen viipymättä sen jälkeen, kun Baltic Connector Oy:tä koskevat velvoitteet suhteessa Euroopan komissioon on saatu täytettyä. Gasgrid Finlandin tulee ilmoittaa omistuksen siirrosta Energiavirastolle 30 päivän kuluessa sen toteuttamisesta.

Euroopan komissio antoi lausuntonsa Energiaviraston antamaan välipäätökseen 2.7.2020.² Lausunnossaan komissio on arvioinut maakaasun siirtoverkonhaltijan riippumattomuutta maakaasumarkkinadirektiivissä asetettujen riippumattomuutta koskevien vaatimusten nojalla. Lausunnossaan komissio on ensinnäkin arvioinut Suomen valtion roolia Gasgrid Finlandin omistajana ja sen osalta todennut, että valtiovarainministeriön riippumattomuus Gasgrid Finlandin omistajana on riittävällä tasolla varmistettu. Toiseksi komissio on kiinnittänyt huomiota Balticconnector-putken omistussuhteisiin ja Energiaviraston arviointiin siitä, voiko siirtoverkonhaltija omistaa siirtoverkon osan välillisesti tytäryhtiönsä kautta, jossa se harjoittaa täysimääräistä määräysvaltaa. Komissio on hyväksynyt Energiaviraston näkemyksen siitä, että Balticconnector-putken omistusjärjestely ei tässä vaiheessa estä siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista. Tätä johtopäätöstä tukee se, että Energiavirasto on velvoittanut Gasgrid Finlandin siirtämään Baltic Connector Oy:lle kuuluvan Balticconnector-putken osuuden Gasgrid Finlandin välittömään omistukseen viipymättä sen jälkeen, kun Baltic Connector Oy:tä koskevat velvoitteet suhteessa Euroopan komissioon on saatu täytettyä. Tämän ehdon johdosta komissio jättää arvioimatta kysymyksen siitä, voiko siirtoverkonhaltija yleisesti omistaa siirtoverkon osan välillisesti tytäryhtiönsä kautta.

² Komission lausunto, annettu 2.7.2020, asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan 6 kohdan mukaisesti – Suomi – Gasgrid Finland Oy:n sertifiointi, C(2020) 4531 final.

19.8.2020

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Laki maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä (588/2017)

2 § Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

(1) 1) maakaasun siirtoverkolla maakaasuputkistoa, jossa maakaasua siirretään pääasiallisesti korkeapaineisena, maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettäviä korkeapaineputkistojen osia lukuun ottamatta;

[...]

3 § Siirtoverkkotoiminnan eriyttäminen

Maakaasun siirtoverkkotoiminta on eriytettävä tämän lain vaatimusten mukaisesti maakaasun tai sähkön tuotannosta ja toimittamisesta. Siirtoverkonhaltijan on omistettava siirtoverkko, jossa siirtoverkonhaltija harjoittaa siirtoverkkotoimintaa.

4 § Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus

Siirtoverkonhaltijan on varmistettava, että sen organisaatiossa ja päätöksenteossa:

1) samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole oikeutta:

a) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden taikka käyttää suoraan tai välillisesti 3 momentissa tarkoitettuja oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden; eikä

b) käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä taikka käyttää suoraan tai välillisesti 3 momentissa tarkoitettuja oikeuksia maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden;

2) samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan hallintoneuvoston, hallituksen tai siirtoverkonhaltijaa lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä ja käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä taikka käyttää suoraan tai välillisesti 3 momentissa tarkoitettuja oikeuksia maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden;

3) sama henkilö ei ole hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäsen sekä siirtoverkonhaltijassa että maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä.

19.8.2020

Jos riippumattomuuden varmentamista on pyytänyt siirtoverkonhaltija, joka on kuulunut vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on 1 momentissa säädettyjen vaatimusten lisäksi esitettävä selvitys siitä, että:

- 1) vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen kuuluneen siirtoverkonhaltijan tai sen henkilöstön hallussa olevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja ei ole siirretty maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaville yrityksille;
- 2) vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä siirtoverkonhaltijalle kuuluvia tehtäviä hoitanutta henkilöstöä ei ole siirretty maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaviin yrityksiin.

Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia ovat:

- 1) oikeus käyttää äänivaltaa;
- 2) oikeus nimittää hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä;
- 3) enemmistöosuuden omistaminen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu henkilö on valtio tai muu julkinen elin, kahta erillistä julkista elintä, jotka käyttävät määräysvaltaa yhtäältä siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa ja toisaalta maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä, ei katsota 1 momenttia sovellettaessa samaksi henkilöksi.

5 § Siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus varmennetaan noudattaen, mitä tässä pykälässä ja maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 715/2009, jäljempänä maakaasuverkkoasetus, 3 artiklassa säädetään.

Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava Energiavirastolle kaikista suunnitelluista liiketoimista ja muista sen organisaatioon tai päätöksentekoon vaikuttavista toimenpiteistä, jotka voivat edellyttää sen uudelleenarviointia, ovatko liiketoimet tai toimenpiteet 3 ja 4 §:n vaatimusten mukaisia.

Energiaviraston on aloitettava varmennusmenettely:

- 1) siirtoverkonhaltijan tehtyä 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen;
- 2) omasta aloitteestaan, jos sen tiedossa on, että suunniteltu muutos siirtoverkon omistuksessa tai siirtoverkonhaltijan organisaatiossa tai päätöksenteossa saattaa johtaa 3 tai 4 §:n vastaiseen seuraukseen, tai jos sillä on syytä epäillä, että tällainen seuraus on saattanut tapahtua;
- 3) Euroopan komission perustellusta pyynnöstä.

19.8.2020

Energiaviraston on tehtävä välipäätös siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa neljän kuukauden kuluessa siirtoverkonhaltijan tekemän ilmoituksen tai komission pyynnön saapumisesta. Välipäätös katsotaan tehdyksi, jos Energiavirasto ei ole antanut päätöstä tämän ajan kuluessa. Energiaviraston on ilmoitettava viipymättä välipäätöksestään komissiolle varmentamisen saattamiseksi päätökseen siten kuin maakaasuverkkoasetuksen 3 artiklassa säädetään. Energiaviraston on toimitettava ilmoituksen mukana komissiolle asian käsittelyn kannalta merkitykselliset tiedot. Välipäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta

3 artikla Siirtoverkonhaltijoiden sertifiointi

1. Komissio tutkii ilmoituksen direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan 6 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointia koskevasta päätöksestä heti sen saatuaan. Komissio toimittaa asianomaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa sellaisen ilmoituksen vastaanottamispäivästä lausuntonsa siitä, onko ilmoitus direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan 2 kohdan tai 11 artiklan sekä 9 artiklan mukainen.

Laatiessaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua lausuntoa komissio voi pyytää virastolta lausuntoa kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksestä. Tällöin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua kahden kuukauden määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

Jos komissio ei ole toimittanut lausuntoaan ensimmäisessä tai toisessa alakohdassa tarkoitettussa määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole sääntelyviranomaisen päätöksen johdosta huomautettavaa.

2. Kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä lopullinen siirtoverkon haltijan sertifiointia koskeva päätöksensä kahden kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta, ottaen komission lausunnon mahdollisimman tarkasti huomioon. Sääntelyviranomaisen päätös ja komission lausunto julkaistaan yhdessä.

3. Sääntelyviranomaiset ja/tai komissio voivat milloin tahansa menettelyn kuluessa pyytää siirtoverkonhaltijoilta ja/tai tuotantoa tai toimittamista harjoittavilta yrityksiltä kaikkia tietoja, joilla on merkitystä niille tämän artiklan nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisessa.

4. Sääntelyviranomaiset ja komissio käsittelevät kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina.

5. Komissio voi antaa suuntaviivoja, joissa kuvataan yksityiskohtaisesti tämän artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamisessa noudatettava menettely. Kyseiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on muuttaa tämän asetuksen muita kuin keskeisiä osia täydentämällä sitä, hyväksytään 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua valvonnan käsittelevää sääntelymenettelyä noudattaen.

19.8.2020

6. Kun komissio on saanut ilmoituksen direktiivin 2009/73/EY 9 artiklan 10 kohdassa säädetystä siirtoverkonhaltijan sertifiointista, se tekee sertifiointia koskevan päätöksen. Sääntelyviranomaisen on noudatettava komission päätöstä.

Perustelut

Siirtoverkonhaltijan riippumattomuus

Siirtoverkon omistus

Eriyttämislain 3 §:n mukaan maakaasun siirtoverkkotoiminta on eriytettävä maakaasun tai sähkön tuotannosta ja toimittamisesta. Siirtoverkonhaltijan on omistettava siirtoverkko, jossa siirtoverkonhaltija harjoittaa siirtoverkkotoimintaa. Eriyttämislain 2 §:n 1 kohdan mukaan maakaasun siirtoverkolla tarkoitetaan maakaasuputkistoa, jossa maakaasua siirretään pääasiallisesti korkeapaineisena, maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettäviä korkeapaineputkistojen osia lukuun ottamatta.

Ennen siirtoverkkotoiminnan eriyttämistä 1.1.2020 maakaasun siirtoverkko kuului vertikaalisesti integroituneelle valtio-omisteiselle Gasum Oy:lle. Siirtoverkkotoiminnan eriyttäminen maakaasun toimituksesta toimeenpantiin Gasum Oy:n osittaisjakautumisella, joka tuli voimaan 1.1.2020. Osittaisjakautumisen seurauksena siirtoverkon omistus sekä siirtoverkkotoimintaan liittyvät oikeudet ja velvollisuudet (mukaan lukien siirtoverkkotoimintaa koskevat sopimukset) siirtyivät Gasgrid Finlandille. Gasum Oy:lle jäi osittaisjakautumisen jälkeen maakaasun toimitukseen liittyvä liiketoiminta.

Hakemuksessaan Gasgrid Finland on kuvannut omistuksessaan olevan maakaasun siirtoverkon. Siirtoverkkoon sisältyvät korkeapaineiset putket ja muut siirtoverkkotoiminnan edellyttämät komponentit ovat Gasgrid Finlandin omistuksessa lukuun ottamatta Balticconnector-putkea, jonka omistavat Gasgrid Finlandin omistama tytäryhtiö Baltic Connector Oy ja Viron siirtoverkonhaltija Elering AS. Baltic Connector Oy:n omistukseen kuuluu 21 km pitkä maanalainen putki välillä Siuntio-Inkoo sekä puolet putken merenalaisesta osuudesta Suomenlahdella. Loput putken omistuksesta kuuluu Elering AS:lle.

Baltic Connector Oy on kokonaisuudessaan Gasgrid Finlandin omistama tytäryhtiö, jossa Gasgrid Finland käyttää suoraa määräysvaltaa. Baltic Connector Oy on tarkoitus sulauttaa osaksi Gasgrid Finlandia sen jälkeen, kun Balticconnector-putken rakentamiseen liittyvät velvoitteet suhteessa Euroopan komissioon on täysimääräisesti suoritettu. Siihen saakka Gasgrid Finland vuokraa Baltic Connector Oy:lle kuuluvaa Balticconnector-putken osuutta Baltic Connector Oy:n ja Gasum Oy:n välillä 9.12.2019 allekirjoitetun vuokrasopimuksen mukaisesti. Siirtoverkkotoiminnan eriyttämisen seurauksena vuokrasopimus on siirtynyt Gasum Oy:ltä Gasgrid Finlandille. Sopimus määrittelee osapuolten oikeudet ja velvollisuudet Balticconnector-putken käyttöön liittyen.

Energiavirasto katsoo, että vaikka Gasgrid Finland omistaa Balticconnector-putken välillisesti omistamansa tytäryhtiön kautta, omistusjärjestely ei ole este siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamiselle. Koska Gasgrid Finland omistaa

19.8.2020

Balticconnector-putken omistavan Baltic Connector Oy:n täysimääräisesti, se harjoittaa yksinomaista määräysvaltaa Baltic Connector Oy:ssä ja siten myös itsestä siirtoverkonhaltijalle kuuluvaa päätösvaltaa Balticconnector-putken käyttöön ja operointiin liittyen. Energiavirasto kuitenkin huomauttaa, että Baltic Connector Oy:lle kuuluva Balticconnector-putken osuus tulee siirtää Gasgrid Finlandin välittömään omistukseen viipymättä sen jälkeen, kun Baltic Connector Oy:tä koskevat velvoitteet suhteessa Euroopan komissioon on saatu täytettyä.

Energiavirasto on arvioinut Gasgrid Finlandille siirtyneiden kaasukromatografien sekä matalapaineisten putkien roolia osana järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan siirtoverkkotoimintaa. Kaasukromatografien osalta Energiavirasto toteaa, että kyseessä olevat kaasukromatografit ovat osa maakaasun siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun toteuttamista, eivätkä näin ollen liity maakaasun tai sähkön tuotantoon tai toimittamiseen. Siirtoverkon valtakunnallisissa rajapisteissä olevilla kaasukromatografeilla varmistetaan siirtojärjestelmään syötettävälle kaasulle asetetut laatuvaatimukset. Biokaasun verkkoonsyötöllä sekä Balticconnectorin kautta Suomeen syötettävällä maakaasulla on vaikutusta kaasun laatuarvoihin, ja tämän seurauksena laatuarvojen määrittämisessä on pieniä eroavaisuuksia maakaasuverkoston eri alueissa.

Maakaasun siirtojärjestelmään syötettävän biometaanin laadun on täytettävä maakaasun laatuvaatimukset siltä osin, kun niitä ei ole erikseen määritetty biometaanille. Näiden lisäksi biometaanin tulee täyttää eurooppalaisen standardin SFS-EN 16723-1 vaatimukset. Nyt kyseessä olevilla muilla kuin rajapisteisiin sijoitetuilla kaasukromatografeilla siirtoverkonhaltija analysoi kaasun ennen sen toimittamista asiakkaille osana järjestelmävastuun mukaista taseselvitystä.

Matalapaineisten putkien osalta Energiavirasto toteaa, että Gasgrid Finlandin omistamissa matalapaineisissa putkissa ei ole kyse maakaasun tai sähkön tuotannosta ja toimittamisesta, eivätkä ne siten vaikuta siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmennusmenettelyyn.

Määräysvalta siirtoverkonhaltijaan

Eriyttämislain 4 §:n mukaan samalla henkilöllä tai henkilöillä ei ole oikeutta käyttää määräysvaltaa sekä sähkön tai maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä että siirtoverkonhaltijassa. Kielto koskee sekä suoraa että välillistä määräysvallan käyttöä sekä muita suoria tai välillisiä oikeuksia. Eriyttämislaissa tarkoitettuja oikeuksia ovat erityisesti oikeus käyttää äänivaltaa, oikeus nimittää hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä sekä oikeus enemmistöosuuden omistamiseen.

Gasgrid Finland on hakemuksessaan kuvannut omistusrakenteensa ja osakesarjansa. Maakaasun siirtoverkkotoiminta siirrettiin valtiovarainministeriön alaisuuteen valtioneuvoston asetuksella valtiovarainministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 2 §:n muuttamisesta (1337/2019). 1.1.2020 voimaan tulleen asetuksen mukaan valtiovarainministeriö omistaa kaikki Yhtiön osakkeet sekä suoraan että välillisesti omistamansa Suomen Kaasuverkko Oy:n kautta.

19.8.2020

Yhtiöllä on kaksi osakesarjaa. Valtiovarainministeriö omistaa 26,5% Yhtiön A-osakesarjasta ja 100 % Yhtiön K-osakesarjasta, jotka yhdessä muodostavat 50,2 % äänivallasta Gasgrid Finlandin yhtiökokouksessa. Valtiovarainministeriön täysimääräisesti omistama tytäryhtiö Suomen Kaasuverkko Oy omistaa Yhtiön A-osakesarjasta 73,5 %, mikä muodostaa 49,8 % äänivallasta Yhtiössä. Suomen Kaasuverkko Oy toimii yksinomaan holding-yhtiönä, eikä sillä ole muuta toimintaa.

Hakemuksessaan Gasgrid Finland on lisäksi listannut kaikki muut valtiovarainministeriön omistuksessa olevat yhtiöt, instituutiot, rahastot ja muut organisaatiot. Näillä tahoilla ei ole yhteyttä maakaasun tai sähkön tuotantoon tai toimitukseen lukuun ottamatta niitä oikeudellisia velvoitteita, joita sähkön kantaverkonhaltija Fingrid Oy:llä on järjestelmävastuun nojalla.

Gasgrid Finlandin määräysvallassa on kolme tytäryhtiötä, jotka Yhtiö omistaa suoraan tai välillisesti. Yhdelläkään näistä yhtiöistä ei ole yhteyksiä maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimitusta harjoittaviin yrityksiin. Gasgrid Finland omistaa täysimääräisesti Suomen Kaasunsiirtopalvelut Oy:n, joka toimii holdingyhtiönä Baltic Connector Oy:n osakkeille. Kuten edellä on kuvattu, Baltic Connector Oy on projektiyhtiö, jonka toimialaan kuului Balticconnector-putken rakentaminen. Siihen asti, kunnes Balticconnector-putken rakentamiseen liittyvät velvoitteet suhteessa Euroopan komissioon on täysimääräisesti suoritettu, Baltic Connector Oy omistaa ja vuokraa osuuttaan Balticconnector-putkesta Gasgrid Finlandille maakaasun siirtoa varten.

Lisäksi Yhtiö omistaa 100 % Gasgrid Finland Services Oy:n osakkeista (aiemmalta nimeltään Kaasupörssi Oy), joka aiemmin toimi kaasupörssinä ja maakaasun jälkimarkkinapaikkana. Gasgrid Finland Services Oy:n toiminta kuitenkin siirrettiin UAB GET Baltic kaasupörssille, minkä seurauksena Gasgrid Finland Services Oy:n toiminta loppui 1.1.2020. Gasgrid Finland Services Oy:n toiminta on päätynyt, mutta se on edelleen olemassa ns. pöytälaatikkoyhtiönä.

Eriyttämislain 4 §:n mukaan sama henkilö ei voi olla samanaikaisesti sekä maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavan yrityksen että siirtoverkonhaltijan hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäsen. Yhtiön toimittaman selvityksen perusteella kukaan Yhtiön toimielimen jäsenistä ei toimi samanaikaisesti maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavan yrityksen toimielimen jäsenenä.

Kaupallisesti arkaluonteisten tietojen tai henkilöstön siirtyminen maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittavalle yritykselle

Eriyttämislain 4 §:n 3 momentin mukaan siirtoverkonhaltija, joka on kuulunut vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on lisäksi esitettävä selvitys siitä, että i) vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen kuuluneen siirtoverkonhaltijan tai sen henkilöstön hallussa olevia kaupallisesti arkaluonteisia tietoja ei ole siirretty maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaville yrityksille; ja ii) vertikaalisesti integroituneessa yrityksessä siirtoverkonhaltijalle kuuluvia tehtäviä hoitanutta henkilöstöä ei ole siirretty maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaviin yrityksiin.

19.8.2020

Hakemuksessaan Gasgrid Finland on kuvannut prosessit, joilla on varmistettu yllä olevien vaatimusten täyttyminen. Keskeisiä toimenpiteitä ovat olleet siirtoverkkotoimintaan osallistuvien työntekijöiden siirtäminen erillisiin tiloihin Gasum Oy:n tiloista syksyllä 2019 ja näiden työntekijöiden siirtyminen Gasgrid Finlandin palvelukseen 1.1.2020 alkaen. Yhtiön antaman selvityksen mukaan siirtoverkonhaltijan palveluksessa työskenteleviä työntekijöitä ei myöskään ole siirtynyt maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittaviin yrityksiin. Lisäksi siirtoverkkotoimintaan liittyvät keskeiset IT-järjestelmät eriytettiin Gasum Oy:n järjestelmistä osin jo vuoden 2019 puolella, jolloin kyseisiin järjestelmiin pääsi vain siirtoverkkotoimintaan osallistuvat työntekijät. Siirtoverkkotoiminnan eriyttämisen jälkeen 1.1.2020 alkaen siirtoverkonhaltijan IT-järjestelmät ovat olleet täysin erillisiä Gasum Oy:n järjestelmistä, eikä tietoja näin ollen ole päässyt tai pääse siirtymään Yhtiön ja Gasum Oy:n välillä.

Yhtiön antaman selvityksen mukaan Gasgrid Finlandin ja Gasum Oy:n välillä on allekirjoitettu yhteistyösopimus ('Cooperation Agreement') siltä varalta, että Yhtiöllä olisi tarve saada eriyttämistä edeltävään aikaan liittyviä tietoja Gasum Oy:ltä. Tiedonsaannin tarve voisi liittyä esimerkiksi teknologiaan, vuoden 2019 tilinpäätökseen, henkilöstöhallintoon tai muihin liiketoiminnan tukifunktioihin liittyviin tietoihin, jotka ovat olennaisia siirtoverkkotoiminnan jatkuvuuden ja operoinnin kannalta. Yhteistyösopimuksella Gasgrid Finland ja Gasum Oy ovat määritelleet ne toimintatavat, joilla Gasgrid Finland voi pyytää edellä mainittuja tietoja Gasum Oy:ltä ilman että eriyttämistä koskevien vaatimusten asianmukainen noudattaminen vaarantuu. Sopimuksella on erityisesti pyritty turvaamaan se, että mahdollisessa tiedonvaihdossa osapuolten välillä ei siirry minkäänlaista kaupallisesti arkaluonteista tietoa.

Energiavirasto katsoo, että Gasgrid Finland on esittänyt riittävän selvityksen siitä, että kaupallisesti arkaluonteisia tietoja tai henkilöstöä ei ole siirretty tai siirry maakaasun tuotantoa tai toimitusta harjoittavalle yritykselle. Siirtoverkkotoiminnan jatkuvuuden näkökulmasta Gasgrid Finlandille saattaa tulla tosiasiallinen tarve pyytää Gasum Oy:ltä siirtoverkkotoiminnan eriyttämistä edeltävään aikaan liittyviä tietoja. Energiavirasto kuitenkin katsoo, että tämä ei muodosta estettä riippumattomuuden varmentamiselle. Kaupallisesti arkaluonteisten tietojen salassa pysyminen on huomioitu Gasgrid Finlandin ja Gasum Oy:n välillä allekirjoitetussa yhteistyösopimuksessa, mikä osoittaa, että osapuolet harjoittavat erityistä huolellisuutta kaupallisesti arkaluonteisten tietojen suojaamiseksi. Edelleen Energiavirasto toteaa, että siirtoverkonhaltijan riippumattomuutta koskevat vaatimukset eivät estä maakaasun siirtoverkonhaltijan ja maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimitusta harjoittavan yrityksen välistä tiedonvaihtoa edellyttäen, että tiedonvaihdossa ei siirry kaupallisesti arkaluonteista tietoa tai sellaista tietoa, joka vaarantaisi markkinoiden toimivuuden tai markkinatoimijoiden yhdenvertaisuuden. Tässä tilanteessa tällaista tietoa ei katsota siirtyvän, koska mahdollisessa tiedonvaihdossa on kyse eriyttämistä edeltävää aikaa koskevasta tiedosta, joka siirtyy Gasum Oy:lta Gasgrid Finlandille. Näin ollen Gasgrid Finland ei itse luovuta toiselle markkinaosapuolelle kaupallisesti arkaluonteista tietoa tai sellaista tietoa, joka vaarantaisi markkinoiden toimivuuden tai markkinatoimijoiden yhdenvertaisuuden.

19.8.2020

Valtion määräysvalta siirtoverkonhaltijaan

Eriyttämislain 4 §:n 4 momentissa säädetään erikseen tilanteesta, jossa valtio käyttää määräysvaltaa siirtoverkonhaltijassa tai siirtoverkossa ja toisaalta maakaasun tai sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä. Lainkohdan mukaan valtio tai muu julkinen elin voi käyttää määräysvaltaa samanaikaisesti sekä siirtoverkonhaltijassa että sähkön tai maakaasun tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä, kunhan toiminnot on eriytetty kahdelle erilliselle julkiselle elimelle.

Kuten todettu, maakaasun siirtoverkko kuului ennen siirtoverkkotoiminnan eriyttämistä valtio-omisteiselle Gasum Oy:lle, joka toimi vertikaalisesti integroituneena yrityksenä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston alaisuudessa. Osittaisjakautumisen seurauksena maakaasun siirtoverkkotoiminta siirtyi Gasgrid Finlandille, jonka omistus siirrettiin valtiovarainministeriölle. Kaikki valtio-omisteiset maakaasun ja sähkön tuotantoa ja/tai myyntiä harjoittavat yhtiöt ovat valtioneuvoston kanslian alaisuudessa ja näin ollen tosiasiallisesti erillään maakaasun siirtoverkkotoiminnan omistuksesta.

Ministeriöiden itsenäinen päätäntävalta oman hallinnonalansa asioissa varmistaa sen, että valtioneuvoston kanslian ja valtiovarainministeriön omistajapolitiikat pysyvät erillisinä. Valtion omistajapolitiikkaa koskeva periaatepäätös (13.5.2016), laki valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (1368/2007, ns. omistajaohjauslaki) sekä valtioneuvoston asetus valtiovarainministeriöstä (610/2003) takaavat ministeriöiden itsenäisen päätäntävällän sekä omistuksen ohjauksen periaatteet. Omistajaohjauslain 5 §:n perusteella omistajaohjauksesta vastaava ministeriö käsittelee ja ratkaisee omistajaohjaukseen liittyvät asiat.

Hallituksen esitys (HE 80/2007) omistajaohjauslaiksi käsittelee lain 5 §:n mukaista omistajaohjauksesta vastaavan ministeriön toimivaltaa. Hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perusteluiden mukaisesti "[v]astuuministeriö käyttää osakkeenomistajan puhevaltaa sekä kaikkia valtiolle lain, yhtiöjärjestyksen tai osakassopimuksen perusteella kuuluvia oikeuksia". Valtioneuvoston kanslian ja valtiovarainministeriön päätöksenteko on edellä kuvatuin tavoin itsenäistä. Ministeriöt käyttävät omistajaohjausta koskevissa asioissa itsenäistä päätösvaltaa ja valtiolle lailla määrättyjä oikeuksia omistajaohjauksessaan.

Energiavirasto katsoo, että eriyttämislain 4 §:n asettama vaatimus siitä, että maakaasun tai sähkön tuotantoa ja toimittamista sekä maakaasun siirtoverkkotoimintaa koskevat toiminnot on eriytetty kahdelle erilliselle julkiselle elimelle, täyttyy valtioneuvoston kanslian ja valtiovarainministeriön itsenäisen ja toisistaan riippumattoman päätöksenteon perusteella. Samaan johtopäätökseen on tullut myös Euroopan komissio, joka 2.7.2020 päivätyssä lausunnossaan on arvioinut Suomen valtion roolia Gasgrid Finlandin omistajana. Euroopan komissio on lausunnossaan vahvistanut, että valtiovarainministeriön riippumattomuus Gasgrid Finlandin omistajana on riittävällä tasolla varmistettu.

19.8.2020

Sovelletut säännökset

Laki maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä (588/2017) 2, 3, 4, 5 ja 16 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta, 3 artikla

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet	Valitusosoitus Komission lausunto, annettu 2.7.2020, asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan 6 kohdan mukaisesti – Suomi – Gasgrid Finland Oy:n sertifiointi, C(2020) 4531 final
Tiedoksi	Gasgrid Finland Oy Energian pääosasto, Euroopan komissio Työ- ja elinkeinoministeriö

19.8.2020

Valitusosoitus

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

19.8.2020

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

19.8.2020

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Bryssel 2.7.2020
C(2020) 4531 final

KOMISSION LAUSUNTO,

annettu 2.7.2020,

**asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan 6
kohdan mukaisesti – Suomi – Gasgrid Finland Oy:n sertifiointi**

(AINOASTAAN SUOMENKIELINEN TEKSTI ON TODISTUSVOIMAINEN)

KOMISSION LAUSUNTO,

annettu 2.7.2020,

asetuksen (EY) N:o 715/2009 3 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2009/73/EY 10 artiklan 6 kohdan mukaisesti – Suomi – Gasgrid Finland Oy:n sertifiointi

(AINOASTAAN SUOMENKIELINEN TEKSTI ON TODISTUSVOIMAINEN)

I. MENETTELY

Komissio vastaanotti 4. toukokuuta 2020 Energiaviraston, joka on Suomen energia-alan sääntelyviranomaisen, direktiivin 2009/73/EY¹, jäljempänä 'kaasudirektiivi', 10 artiklan 6 kohdan mukaisesti tekemän ilmoituksen päätösluonnoksesta, joka koskee Gasgrid Finland Oyj:n, jäljempänä 'Gasgrid', sertifiointia kaasun siirtoverkonhaltijaksi.

Asetuksen (EY) N:o 715/2009,² jäljempänä 'kaasuasetus', 3 artiklan 1 kohdan mukaan komission on tutkittava ilmoitettu päätösluonnos ja toimitettava asianomaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle lausunto siitä, onko päätös kaasudirektiivin 10 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan mukainen.

II. ILMOITETUN PÄÄTÖKSEN KUVAUS

Gasgrid käyttää Suomen kaasunsiirtoverkkoa, joka koostuu maalla sijaitsevasta korkea- ja matalapaineisesta siirtoputkistosta. Siirtoverkkoon kuuluu myös Suomen ja Viron välinen Balticconnector-kaasuyhdysputki, jonka omistavat Baltic Connector Oy (Gasgridin tytäryhtiö) ja Elering AS (siirtoverkonhaltija Virossa).

Vuoden 2019 loppuun asti Suomen siirtoverkon omisti ja sitä käytti Gasum Oy, vertikaalisesti integroitunut valtio-omisteinen kaasuyhtiö.

Gasgrid perustettiin erilliseksi siirtoverkonhaltijaksi Gasum Oy:n osittaisella purkamisella, joka tuli voimaan tammikuussa 2020.

Gasgrid on valtion omistama yhtiö. Suomen valtionvarainministeriö omistaa 100 prosenttia kaikista osakkeista (suoraan ja välillisesti Suomen Kaasuverkko Oy:n kautta), ja sillä on yksinomainen määräysvalta Gasgridissa.

Gasgrid on hakenut sertifiointia omistuksen eriyttämismallin mukaisesti. Gasgrid aikoo erityisesti soveltaa kaasudirektiivin 9 artiklan 6 kohdassa säädettyä mahdollisuutta ja toteuttaa omistajuuden eriyttämisen erillisten julkisten elinten avulla. Gasgrid voi käyttää tätä mahdollisuutta sen Suomen lainsäädännön nojalla, jolla kaasudirektiivi on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Energiavirasto on päätösluonnoksessaan selvittänyt, täyttääkö Gasgrid kaasudirektiivin 9 artiklan mukaiset vaatimukset omistuksen eriyttämiselle. Tämän arvioinnin perusteella

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 36).

Energiavirasto on päätenyt siihen, että Gasgrid täyttää eriyttämissäännöksiä koskevat oikeudelliset vaatimukset. Energiavirasto asettaa sertifiointin ehdoksi kuitenkin sen, että Balticconnector-kaasuyhdysputken omistusoikeus siirretään Gasgridille heti, kun Baltic Connector Oy:n raportointivelvoitteet Euroopan komissiolle on täytetty.

III. HUOMAUTUKSET

Komissio esittää seuraavat huomautukset niiden tietojen perusteella, jotka sisältyivät sertifiointipäätösluonnokseen, sellaisena kuin se ilmoitettiin 4. toukokuuta 2020.

1. Määräysvallan ja oikeuksien käyttö Gasgridissä

Kaasudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdan mukaan samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä eikä käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden. Kaasudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan mukaan samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa siirtoverkonhaltijaan tai siirtoverkkoon nähden eikä käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden. Kaasudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan samalla henkilöllä tai samoilla henkilöillä ei ole oikeutta nimittää siirtoverkonhaltijan tai siirtoverkon hallintoneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan edustavan toimielimen jäseniä eikä käyttää suoraan tai välillisesti määräysvaltaa sähkön tuotantoa tai toimittamista harjoittavassa yrityksessä tai käyttää suoraan tai välillisesti oikeuksia tuotantoa tai toimittamista harjoittavaan yritykseen nähden.

Kaasudirektiivin 9 artiklan 6 kohdan mukaan omistajuuden eriyttämismallissa on mahdollista, että valtio käyttää määräysvaltaa sekä siirtotoimintaan että tuotantoon ja toimittamiseen liittyvään toimintaan nähden, kunhan näitä toimintoja harjoittavat erilliset julkiset elimet. Omistajuuden eriyttämistä koskevien sääntöjen soveltamiseksi kaksi erillistä julkista elintä olisi siis katsottava kahdeksi eri henkilöksi ja niiden olisi voitava käyttää määräysvaltaa yhtäältä tuotantoon ja toimittamiseen liittyvään toimintaan nähden ja toisaalta siirtotoimintaan nähden, kunhan voidaan osoittaa, etteivät ne ole jonkin muun julkisen elimen yhteisessä vaikutusvallassa omistajuuden eriyttämistä koskevien sääntöjen vastaisesti. Asianomaisten julkisten elinten on oltava tosiasiallisesti erillisiä.

Nämä säännökset muodostavat yhdessä oikeudellisen taustan, jota vasten Gasgridiin omistusyhteydessä olevien henkilöiden omistuksia on analysoitava.

Suomen valtio osakkeenomistajana

Suomen valtio omistaa 100 prosenttia osakkeista (suoraan ja välillisesti Suomen Kaasuverkko Oy:n kautta), ja sillä on yksinomainen määräysvalta Gasgridissa. Valtiolla on myös enemmistö- ja vähemmistöosakkuuksia eri yhtiöissä, jotka harjoittavat sähkön ja kaasun tuotantoa ja/tai toimittamista.

Valtiovarainministeriö vastaa valtion tehtävistä Gasgridin osakkeenomistajana (muun muassa Suomen Kaasuverkko Oy:n kautta), kun taas pääministerin kanslia hoitaa tätä tehtävää muiden valtion osakkeuksien osalta, valtion omistamat kaasu- ja sähköyhtiöt mukaan luettuina. Valtiovarainministeriön riippumattomuus Gasgridiin liittyvien tehtäviensä suorittamisessa on varmistettu kolmella säädöksellä: valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskeva periaatepäätös (13. toukokuuta 2016), valtioneuvoston asetus valtiovarainministeriöstä (610/2003) sekä laki valtion yhtiöomistuksesta ja

omistajaohjauksesta (1368/2007, sellaisena kuin se on muutettuna, jäljempänä ”laki omistajaohjauksesta”). Näiden perusteella valtiovarainministeriö vastaa omistajaohjauksesta ja käsittelee ja ratkaisee valtionomistukseen liittyvät asiat. Muut valtiovarainministeriön valvomat valtion virastot, laitokset, rahastot, yhtiöt ja muut liikelaitokset eivät osallistu kaasun tai sähkön tuotantoon eikä toimitukseen lukuun ottamatta Fingrid Oy:n (sähkön siirtoverkonhaltija Suomessa) oikeudellisia velvoitteita, jotka liittyvät Suomen sähkömarkkinalain (588/2013) mukaiseen järjestelmävastuuseen.

Komissio katsoo, että valtiovarainministeriön ja valtioneuvoston kanslian eriyttäminen on taattu riittävällä tavalla edellä mainituilla säädöksillä, joilla varmistetaan valtionvarainministeriön vaadittu riippumattomuus Fingridiin liittyvässä päätöksenteossa. Ministeriöiden itsenäisen päätäntävällän periaate etenkin varmistaa, ettei pääministeri voi antaa valtionvarainministeriölle Gasgridin toimintaan liittyviä ohjeita ja että valtiovarainministeriöllä on tässä suhteessa itsenäinen päätäntävalta.

2. Balticconnectorin omistajasuhteet

Kaasudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jokainen yritys, joka omistaa siirtoverkon, toimii omistajuuden eriyttämismallissa siirtoverkonhaltijana.

Balticconnector-putken omistaa tällä hetkellä Baltic Connector Oy, joka on Gasgrid Finland Oy:n suorassa määräysvallassa oleva Gasgridin tytäryhtiö. Määräysvalta toteutetaan Balticconnector-kaasuyhdysputken osalta Baltic Connector Oy:n ja Gasum Oy:n kesken 9. joulukuuta 2019 tehdyllä vuokrajärjestelyllä.

Energiavirasto on arvioinut, täyttääkö se, että määräysvalta Balticconnectorissa toteutetaan Baltic Connector Oy:n kanssa tehdyllä vuokrajärjestelyllä, 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisen siirtoverkon omistajuutta koskevan vaatimuksen. Gasgrid omistaa välillisesti 100 % kaikista liikkeessä olevista osakkeista, ja sillä on kokonaan omistamansa holdingyhtiön kautta yksinomainen määräysvalta Baltic Connector Oy:ssä. Näin ollen Gasgrid käyttää yksinomaista operatiivista määräysvaltaa Balticconnectorissa yhdysputken siltä osalta, jonka Baltic Connect Oy omistaa. Energiaviraston mukaan siirtoverkon omistamista koskevan vaatimuksen tarkoitus täyttyy, joten nykyistä omistusrakennetta ei ole syytä pitää sertifiointin esteenä. Energiavirasto on kuitenkin velvoittanut Gasgridin siirtämään Balticconnectorin omistusoikeuden (Baltic Connect Oy:n omistaman yhdysputken osan osalta) Gasgridille heti, kun Baltic Connector Oy:n raportointivelvoitteet Euroopan komissiolle on täytetty.

Komissio panee merkille Energiaviraston asettaman ehdon, joka koskee Balticconnectorin omistusoikeuden siirtämistä Gasgridille. Tämän ehdon vuoksi kysymys siitä, täyttyykö 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan vaatimus, kun Gasgrid omistaa Baltic Connector Oy:n, voidaan jättää avoimeksi.

IV. PÄÄTELMÄ

Kaasuasetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaan Energiaviraston on otettava edellä esitetyt komission huomautukset mahdollisimman tarkasti huomioon, kun se tekee Gasgridin sertifiointia koskevan lopullisen päätöksensä. Sen on toimitettava päätöksensä komissiolle.

Tätä nimenomaista ilmoitusta koskeva komission kanta ei rajoita kantaa, jonka se voi omaksua suhteessa kansallisiin sääntelyviranomaisiin muiden sertifiointia koskevien ilmoitettujen toimenpideluonnosten osalta tai suhteessa EU:n lainsäädännön täytäntöönpanosta vastaaviin kansallisiin viranomaisiin sen osalta, ovatko kansalliset täytäntöönpanotoimenpiteet EU:n lainsäädännön mukaisia.

Komissio julkaisee tämän asiakirjan verkkosivuillaan. Komissio ei pidä asiakirjaan sisältyvää aineistoa luottamuksellisena. Energiavirastoa pyydetään ilmoittamaan komissiolle viiden työpäivän kuluessa tämän asiakirjan vastaanottamisesta, mikäli se katsoo, että tämä asiakirja sisältää liikesalaisuuksia koskevien EU:n ja kansallisten sääntöjen mukaisesti luottamuksellista tietoa, jota se toivoo poistettavaksi ennen julkaisemista. Pyyntö on perusteltava.

Tehty Brysselissä 2.7.2020

Komission puolesta
Kadri SIMSON
Komission jäsen

